

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Využití rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Dagmar BŘEZINOVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Bc. Ing. Jana VRTALOVÁ, Ph.D.**

Znojmo, 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Využití rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby* zpracovala samostatně pod odborným vedením vedoucí bakalářské práce a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

Ve Znojmě dne 30. 4. 2018

.....

Dagmar Březinová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce Bc. Ing. Janě Vrtalové, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Dagmar BŘEZINOVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Využití rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby
Název (v angličtině)	Application of revenue and expenditures spreading among co-workers

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Cílem této bakalářské práce je optimalizace daňové povinnosti fyzické osoby (OSVČ) při využití rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby.

Postup práce:

1. Zpracovat literární rešerši z oblasti daně z příjmů OSVČ a problematiky pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění.
2. Provést analýzu zdanitelných příjmů na praktickém příkladu a vyhodnotit dopady rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby.
3. Zpracovat výsledky a návrhy, jak optimalizovat daňovou povinnost a vyčíslit možnou úsporu na dani z příjmů a odvodech na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění při různých úrovních příjmů a základu daně.
4. Na základě vyhodnocení dopadů využití institutu rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby navrhnout doporučení a určit, pro které poplatníky a za jakých podmínek je výhodné využití tohoto institutu.

Metody: Analýza, deskripce, klasifikace, komparace

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. DUŠEK, Jiří. *Daně z příjmů 2017: přehledy, daňové a účetní tabulky*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0421-5.
2. PILÁTOVÁ, Jana et al. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 11. akt. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. ISBN 978-80-7554-020-1.
3. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Datum zadání bakalářské práce: duben 2017

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2018

Dagmar BŘEZINOVÁ
student

Bc. Ing. Jana VRTALOVÁ, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá optimalizací daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy zdaňování příjmů a dalších souvisejících odvodů OSVČ. Dále je řešena problematika spolupracujících osob, pomocí které jsou v praktické části vypočítávány a porovnávány různé varianty pro možnou úsporu na dani z příjmů a odvodech na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění při různých úrovních příjmů a základu daně. Pomocí komparace výsledků a na základě výpočtů je uvedena nejvhodnější varianta optimalizace a minimalizována daňová povinnost.

Klíčová slova: OSVČ, daň z příjmů, spolupracující osoba, sociální zabezpečení, zdravotní pojištění

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with optimization of a sole trader's tax duty. The theoretical part explains the basic terms of income taxation and other relevant levies of a sole trader. Next, the issue concerning the cooperating persons is dealt with. The practical part calculates and compares different varieties for possible income tax reduction and the social security and health insurance levies minimization on different income and tax basis levels. By the means of results comparison and on the basis of calculations, the most advantageous optimization variety is proposed and the tax duty is minimized.

Key words: sole trader, income tax, cooperating person, social security, health insurance

OBSAH

1	ÚVOD	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	10
3	TEORETICKÁ ČÁST	11
3.1	OSVČ.....	11
3.2	DAŇ Z PŘÍJMŮ OSVČ.....	12
3.2.1	Poplatníci daně z příjmů fyzických osob (§ 2 ZDP)	12
3.2.2	Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)	13
3.2.3	Základ daně a daňová ztráta (§ 5 ZDP)	13
3.2.4	Sazba daně (§ 16 ZDP).....	14
3.3	EVIDENCE PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ.....	15
3.3.1	Daňová evidence.....	15
3.3.2	Účetnictví	16
3.4	ROZDĚLENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ NA SPOLUPRACUJÍCÍ OSOBY (§ 13 ZDP)	17
3.4.1	Spolupracující osoba	18
3.4.2	Výše podílů u spolupracujících osob.....	18
3.4.3	Výhody a nevýhody.....	20
3.5	SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH.....	21
3.5.1	Hlavní a vedlejší činnost	21
3.5.2	Složky sociálního pojištění.....	22
3.5.3	Vyměřovací základ	22
3.5.4	Minimální vyměřovací základ.....	22
3.5.5	Maximální vyměřovací základ	23
3.5.6	Sazby pojistného.....	23
3.5.7	Placení pojistného.....	23
3.6	ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ OSVČ.....	24
3.6.1	Vyměřovací základ	24
3.6.2	Placení pojistného.....	25
3.6.3	Vyúčtování záloh.....	25
3.7	SHRNUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	26
4	PRAKTICKÁ ČÁST.....	27
4.1	PŘÍKLAD 1: VÝPOČET ZÁKONNÝCH ODVODŮ DLE SKUTEČNÝCH VÝDAJŮ.....	28
4.1.1	Daň z příjmů podnikatele	28

4.1.2	Sociální pojištění podnikatele.....	29
4.1.3	Zdravotní pojištění podnikatele.....	29
4.1.4	Daň z příjmů ze závislé činnosti manželky	30
4.1.5	Vyhodnocení příkladu 1	31
4.2	PŘÍKLAD 2: ROZDĚLENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ NA SPOLUPRACUJÍCÍ MANŽELKU	32
4.2.1	Daň z příjmů podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů	32
4.2.2	Sociální pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů.....	33
4.2.3	Zdravotní pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů	34
4.2.4	Daň z příjmů spolupracující osoby	34
4.2.5	Sociální pojištění spolupracující osoby	35
4.2.6	Zdravotní pojištění spolupracující osoby	36
4.2.7	Vyhodnocení příkladu 2	37
4.3	PŘÍKLAD 3: ROZDĚLENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ NA SPOLUPRACUJÍCÍ MATKU	38
4.3.1	Daň z příjmů podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů	38
4.3.2	Sociální pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů.....	39
4.3.3	Zdravotní pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů	39
4.3.4	Daň z příjmů spolupracující osoby	40
4.3.5	Sociální pojištění spolupracující osoby	40
4.3.6	Zdravotní pojištění spolupracující osoby	41
4.3.7	Vyhodnocení příkladu 3	41
4.4	PŘÍKLAD 4: ROZDĚLENÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ NA SPOLUPRACUJÍCÍ MANŽELKU, KTERÁ POBÍRÁ PENĚŽITOU POMOC V MATEŘSTVÍ	42
4.4.1	Daň z příjmů, sociální a zdravotní pojištění podnikatele	43
4.4.2	Daň z příjmů spolupracující osoby.....	43
4.4.3	Sociální pojištění spolupracující osoby	44
4.4.4	Zdravotní pojištění spolupracující osoby	44
4.4.5	Vyhodnocení příkladu 4	45
5	ZÁVĚR	46
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
7	SEZNAM TABULEK	50
8	SEZNAM ZKRATEK.....	51

1 ÚVOD

Daně jsou jedním z nástrojů fiskální politiky a představují hlavní příjem do státního rozpočtu. Daň z příjmů patří mezi přímé daně a musí je odvádět ze svých příjmů každá fyzická nebo právnická osoba. V České republice je daň z příjmů upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Dalším zákonným odvodem pro podnikatele je pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Toto pojištění je upraveno zákonem č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Jak je obecně známo, lidé mají snahu na daních a povinných odvodech vždy platit co nejméně. Může se zdát, že nejjednodušší je se nechat zaměstnat. Za zaměstnance má povinnost řešit veškeré odvody zaměstnavatel. Pro mnohé je však myšlenka každý den chodit stereotypně do práce nepředstavitelná a svoji rozmanitost projevuje právě v podnikání. Pak je veškeré břemeno, jak ušetřit na daních a odvodech, právě na samotném podnikateli. Proto je pro něj a jeho podnikání velmi důležité se v této problematice daní a celkových povinných odvodů orientovat.

Jednou z možností, jak minimalizovat celkové povinné odvody z příjmů, může být rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby. Jestliže poplatníkovi bude při podnikání pomáhat manžel/manželka, může až 50 % svých příjmů a výdajů z podnikání převést na jeho/její účet. Až 30 % příjmů a výdajů může poplatník převést na spolupracující osobu, která s ním žije ve společně hospodařící domácnosti. Může to být např. přítel/přítelkyně, ale také bratr, sestra či jeho dítě. Je to výhodné hlavně tehdy, kdy spolupracující osoba nemá žádné zdanitelné příjmy a podnikatel jí tak umožní, aby uplatnila nárok na slevu na poplatníka, a tím se sníží celkové daňové zatížení celé domácnosti.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této bakalářské práce je optimalizace daňové povinnosti a pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění osoby samostatně výdělečně činné (dále jen OSVČ) při využití institutu rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby.

V teoretické části bude zpracována literární rešerše z oblasti daně z příjmů fyzické osoby OSVČ, pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění pro seznámení se se základní problematikou. Bude přiblížen pojem OSVČ, pro účel placení sociálního a zdravotního pojištění bude rozlišeno podnikání jako hlavní a vedlejší činnost. Dále budou uvedeny příjmy a výdaje, které tvoří základ daně a jaké možnosti má podnikatel při evidenci těchto příjmů a výdajů. Přestože institut spolupracujících osob je hlavním nástrojem pro optimalizaci daňové povinnosti, budou uvedeny i nějaké nevýhody tohoto institutu.

V praktické části bude provedena analýza daňového zatížení podnikající fyzické osoby, kdy si podnikatel svoji daňovou povinnost vypočítal sám, bez znalosti, že jsou způsoby, které zákonně daň z příjmů a pojistné na sociální a zdravotní pojištění snižují. Z této situace budou uvedeny příklady, kdy ke snížení těchto zákonných odvodů bude využito rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby. Následně budou vyhodnoceny výsledky a návrhy, jak optimalizovat daňovou povinnost a budou vyčísleny možné úspory na dani z příjmů a odvodech na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění při různých úrovních příjmů a základu daně. Na základě těchto vyhodnocení dopadů využití institutu rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby budou navrženy doporučení a bude určeno, pro které poplatníky a za jakých podmínek je výhodné využít tento institut.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 OSVČ

Osoba samostatně výdělečně činná je osoba, která má příjmy dle § 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP) a její definici upravuje § 420–435 zákona č. 89/2012 Sb., nového občanského zákoníku ve znění pozdějších předpisů (dále jen NOV).

Fyzická osoba může vykonávat podnikatelskou, resp. jinou samostatnou výdělečnou činnost na základě (Štohl, 2017, s. 7):

- živnostenského oprávnění
- jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů¹

Dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku se podnikáním rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) definuje v § 2, že živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.

Pro správné pochopení je třeba doplnit vysvětlení dílčích pojmů použitých v definicích (Srpková, 2010, s. 20):

- **soustavnost** – znamená, že činnost musí být vykonávána opakovaně a pravidelně, ne příležitostně;
- **samostatnost** – je-li podnikatelem fyzická osoba, jedná osobně; právnická osoba jedná prostřednictvím svého statutárního orgánu;

¹ „Tuto skupinu tvoří osoby, které mají právo podnikat v oblastech, které jsou z působnosti živnostenského oprávnění vyloučeny, ale zvláštní předpis upravuje jejich podmínky. Například lékaři, advokáti, daňoví poradci nebo auditoři podnikají na základě povinného členství v profesních komorách.“ (Štohl, 2017, s. 7)

- **vlastní jméno** – právní úkony činí podnikatel fyzická osoba svým jménem a příjmením, právnická osoba pod svým názvem (obchodní firmou);
- **vlastní odpovědnost** – podnikatel (fyzická osoba) nese veškeré riziko na výsledky své činnosti;
- **dosažení zisku** – činnost musí být vykonávána s úmyslem docílit zisku (nemusí být však dosažen).

3.2 Daň z příjmů OSVČ

Daň z příjmů fyzických osob upravuje zákon č. 586/1992 Sb., ZDP, ve znění pozdějších předpisů.

3.2.1 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob (§ 2 ZDP)

Z hlediska původu příjmů fyzických osob a jejich zdanění rozlišuje ZDP dvě kategorie poplatníků (Valouch, 2008, s. 16):

- **Daňový rezident** (poplatník s neomezenou daňovou povinností) je definován v § 2 odst. 2 ZDP jako poplatník (FO), jehož daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Rezidentem je FO, která má na území ČR bydliště nebo se zde obvykle zdržuje, tzn., že na území ČR pobývá alespoň 183 dní v kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích.
- **Daňový nerezident** (poplatník s omezenou daňovou povinností) je definován v § 2 odst. 3 ZDP jako poplatník, jehož daňová povinnost se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR. Nerezident nemá na území ČR bydliště, obvykle se zde nezdržuje nebo zdržuje méně než 183 dní v roce, příp. i déle, avšak z důvodu studia nebo léčení. Patří sem i FO, které jsou podle mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění považovány za daňové cizozemce.

3.2.2 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7 ZDP)

Příjmy ze samostatné činnosti dle § 7 ZDP:

- Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je
 - a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
 - b) příjem ze živnostenského podnikání,
 - c) příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b), ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
 - d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.
- Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je dále
 - a) příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
 - b) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
 - c) příjem z výkonu nezávislého povolání.

Podle § 7 odst. 2 ZDP příjem ze samostatné činnosti je dále (Pilátová, 2016, s. 21):

- příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- příjem z výkonu nezávislého povolání.

3.2.3 Základ daně a daňová ztráta (§ 5 ZDP)

„Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až § 10 není stanoveno jinak.“ (Štohl, 2016, s. 23)

„Pokud podle účetnictví, daňové evidence nebo podle záznamů o příjmech a výdajích přesáhnou výdaje příjmy, je rozdíl ztrátou. O ztrátu se sníží úhrn dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů uvedených v § 7 až 10 ZDP. Daňovou ztrátu, kterou nelze uplatnit při zdanění příjmů ve zdaňovacím období, ve kterém vznikla, lze odečíst od úhrnu dílčích základů daně v 5 následujících zdaňovacích obdobích.“
(Podnikatel (OSVČ), c2013-2017)

3.2.4 Sazba daně (§ 16 ZDP)

„Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí 15 %.“
(Marková, 2017, s. 21)

Např. v Rakousku je od roku 2016 šest tarifních úrovní, které určují sazbu daně podle dosaženého příjmu podnikatele. Viz tabulka 1.

Tabulka 1: Sazba daně v Rakousku v roce 2017

Výše příjmů v eurech	Mezní sazba daně
< 11 000	0 %
11 000 – 18 000	25 %
18 000 – 25 000	35 %
25 000 – 31 000	35 %
31 000 – 60 000	42 %
60 000 – 90 000	48 %
90 000 – 1 000 000	50 %
> 1 000 000	55 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Steuertarif und Steuerabsetzbeträge, c2018

3.3 Evidence příjmů a výdajů

Fyzické osoby evidují své podnikání pomocí daňové evidence nebo vedením účetnictvím.

3.3.1 Daňová evidence

„Daňová evidence si klade za cíl poskytnout údaje potřebné ke zjištění základu daně z příjmů. Je určena pro ty subjekty, které nejsou účetními jednotkami ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Za účetní jednotky se podle § 1 tohoto zákona považují právnické a některé fyzické osoby. Novela zákona o účetnictví, která vstoupila v platnost od 1. 1. 2004, uložila účetním jednotkám vést podvojně účetnictví a současně zrušila jednoduché účetnictví. Místo jednoduchého účetnictví byla pro podnikatele zavedena daňová evidence v podobě záznamů pro daňové účely.“ (Dušek, 2015, s. 9)

„Poplatník s příjmy podle § 7 ZDP, který nevede účetnictví a neuplatňuje výdaje paušálem, musí vést v souladu s § 7b ZDP daňovou evidenci. Pro vedení daňové evidence je definován v § 7b obsah, nikoliv forma. Záleží tedy na podnikateli, jakou formu evidence zvolí, je ale nutné respektovat obsahovou náplň tak, aby bylo možné z této evidence stanovit základ daně.“ (Pilátová, 2016, s. 33)

„Charakteristickým rysem evidovaných peněžních i hmotných toků je jejich příčinný vztah k podnikání, tj. jsou získávány z prodeje výrobků, zboží a služeb (kladné přítoky - pozitivní cash flow) a vynakládány na dosažení, zajištění a udržení příjmů (záporné toky - negativní cash flow). Z tohoto zorného úhlu by měla daňová evidence zachytit všechny majetek a dluhy podnikatele (firmy), které ovlivňují základ daně z příjmů. Jde o majetek firmy, který je třeba k její hospodářské činnosti, a získané finanční zdroje (cizí kapitál), které se podílí na krytí majetku firmy.“ (Dušek, 2015, s. 15)

Je důležité příjmy a výdaje evidovat tak, aby bylo zřejmé, zda ovlivňují základ daně či nikoliv.

„Mezi příjmy zahrnované do základu daně patří například přijaté peníze za prodej zboží, výrobků, poskytnutí služeb, tzn. příjmy, které podnikatel vydělal svou činností, příp. prodejem svého obchodního majetku. Do příjmů nezahrnovaných do základu daně patří např. peněžní vklady podnikatele, přijaté zápůjčky apod.“ (Štohl, 2016, s. 14)

Výdaje ovlivňující dílčí základ daně podle § 7 ZDP (Pilátová, 2016, s. 79):

- nákup materiálu, nákup zboží,
- nákup drobného hmotného majetku,
- mzdy (včetně sociálního a zdravotního pojištění, které se sráží zaměstnancům ze mzdy),
- sociální a zdravotní pojištění, které hradí zaměstnavatel,
- povinné pojistné podnikatele (např. pojištění daňových poradců, auditorů, atd.),
- provozní režie, ostatní (podle potřeb podnikatele).

Podle § 25 odst. 1 písm. g) ZDP je od roku 2008 sociální a zdravotní pojištění zaplacené podnikatelem za vlastní osobu daňově neuznatelným výdajem.

Výdaje neovlivňující dílčí základ daně podle § 7 ZDP (Pilátová, 2016, s. 79):

- nákup hmotného majetku, pořízení finančního majetku,
- sociální a zdravotní pojištění placené podnikatelem za vlastní osobu,
- platba daně z příjmů podnikatele,
- výdaje na účely, na které byla vytvářena zákonná rezerva,
- platba DPH,
- výdaje na osobní potřebu podnikatele,
- poskytnuté peněžní dary, splátky úvěrů, půjček, ostatní.

3.3.2 Účetnictví

Fyzická osoba má povinnost vést účetnictví zejména v těchto případech (Štohl, 2017, s. 10):

- pokud je zapsána v obchodním rejstříku
- pokud její obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok přesáhl částku 25 mil. Kč
- pokud se rozhodla dobrovolně vést účetnictví
- pokud je účastníkem sdružení bez právní subjektivity a alespoň jeden z účastníků tohoto sdružení je účetní jednotkou (od 1. 1. 2014 je dle nové právní úpravy v NOZ použit namísto dosavadního názvu sdružení bez právní subjektivity nový oficiální název "společnost").

„Účetnictví můžeme považovat za aplikaci obecné teorie systémů v ekonomii, jejímž předmětem zkoumání je účetní systém. Hlavním úkolem účetnictví je věrně zobrazit ekonomickou skutečnost účetní jednotky (majetek, pohledávky, závazky, vlastní kapitál, náklady a výnosy) pro majitele, banky, statistické úřady, finanční úřady, zákazníky, veřejnost aj. Ekonomové vidí v účetnictví systém, založený na přesně stanovených a obecně uznávaných zásadách, umožňující podávat věrný obraz skutečnosti, který zajišťuje, aby veškeré informace byly průkazné, správné a úplné. Účetní jej považují za ekonomickou disciplínu, která zachycuje informace o stavu a pohybu majetku a jeho zdrojů, nákladech, výnosech a výsledku hospodaření účetní jednotky.“ (Máče, 2013, s. 13)

Aby mohlo účetnictví plnit tyto funkce, musí (Březinová, 2013, s. 12):

- včas zjistit a získat potřebné informace, ověřit jejich správnost, pravdivost,
- zpracovat systematicky a přehledně tyto informace včetně vzájemných vazeb,
- připravit uživatelům informace v podobě srozumitelné, přehledné, nezávislé na osobě, která je zpracovala, formou výkazů, komentářů, vysvětlivek a analýz,
- zkontrolovat, ověřit, případně schválit informace,
- předat informace uživatelům, resp. informace zveřejnit.

3.4 Rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby (§ 13 ZDP)

„Jednou z možností, jak efektivně snížit celkové povinné odvody z příjmů jednotlivých členů domácnosti, pokud alespoň jeden z členů domácnosti podniká jako OSVČ, je spolupráce na tomto podnikání s jiným členem (jinými členy) této domácnosti. Tímto způsobem totiž lze převádět na tyto spolupracující osoby část příjmů OSVČ, kterážto si tímto způsobem legálně snižuje výši svých příjmů, z nichž musí být odváděny povinné zákonné odvody (tedy pojistné na zdravotní pojištění, ale také pojistné na sociální pojištění a daň z příjmů FO.“ (Valouch, 2010, s. 53)

3.4.1 Spolupracující osoba

„Osoba nebo osoby, které si podnikatel určí jako spolupracující, nemusí mít vlastní registraci na živnostenském úřadě, musí být však jako spolupracující osoby nahlášeny jak na finančním úřadě, tak na okresní správě sociálního zabezpečení a také na zdravotní pojišťovně, a to ještě před zahájením spolupráce. Stejně tak musí být oznámeno ukončení spolupráce.“ (Bláhová, c2015)

Podle § 13 odst. 1 ZDP je za spolupracující osobu považován (Dušek, 2017, s. 20):

- manžel,
- osoba žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti,
- člen rodiny zúčastněný na provozu rodinného závodu.

Příjmy a výdaje nelze rozdělovat (Dušek, 2017, s. 20):

- na dítě, které nemá ukončenou povinnou školní docházku,
- na dítě v měsících, kdy je na něj uplatňováno daňové zvýhodnění,
- na manžela, je-li na něj uplatňována sleva,
- na a od poplatníka, který zemřel.

3.4.2 Výše podílů u spolupracujících osob

Pokud osoby žijící v domácnosti s podnikatelem (poplatníkem) s ním spolupracují na jeho podnikání (např. manželka se synem pomáhají podnikajícímu otci, nebo s podnikatelem spolupracuje pouze jeho dcera anebo všechny děti a tchán, případně pouze manželka atd.), umožňuje § 13 ZDP rozdělit základ daně (přesněji řečeno příjmy a výdaje) z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti fyzické osoby na dvě části (Spolupracující osoby, c2008):

- na část příjmů a výdajů náležející spolupracující osobě, příp. spolupracujícím osobám,
- na část příjmů a výdajů náležející, resp. zbývající samotnému podnikateli.

Příjmy a výdaje lze rozdělit takto (Štohl, 2016, s. 39):

- **pouze na druhého z manželů** - podíl připadající na manželku (manžela) nesmí překročit 50 %. Částka připadající na spolupracující manželku (manžela), o kterou příjmy přesahují výdaje, smí činit nejvýše 540 000 Kč (při spolupráci za celé zdaňovací období), 45 000 Kč za každý i započatý měsíc této spolupráce,
- **na manžela (manželku) a další osoby**, popř. jen další osoby, žijící s poplatníkem v domácnosti - podíl připadající na všechny spolupracující osoby se rozděluje tak, aby činil v úhrnu nejvýše 30 % nejvýše však 180 000 Kč při spolupráci po celé zdaňovací období (resp. 15 000 Kč za každý i započatý měsíc spolupráce). Patří sem i člen rodiny zúčastněný na provozu rodinného závodu podle NOZ, i když nežije ve společně hospodařící domácnosti s poplatníkem.

Tabulka 2: Limity rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby

	Max %	Max za zdaň. období	Max měsíčně
Manžel (§ 13/3)	50 %	540 000 Kč	45 000 Kč
Ostatní (§ 13/2)	30 %	180 000 Kč	15 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Dušek, 2017, s. 20

„Domácnost podle § 115 občanského zákoníku tvoří fyzické osoby, které spolu trvale žijí a společně hradí náklady na své potřeby. Nemusí tedy jít o shodné trvalé bydliště spolupracující osoby s poplatníkem, ale o společnou domácnost. Kromě manželky, může být spolupracující osobou syn, dcera, bratr, matka, otec, druh, družka, přítel, přítelkyně, strýc, teta a další i cizí osoby žijící v domácnosti s poplatníkem. Přitom ZDP neudává žádnou podmínku pro výši dalších příjmů spolupracující osoby, takže spolupracující osoba kromě vlastní spolupráce může mít i další zdanitelné příjmy např. ze závislé činnosti, z podnikání, z pronájmu atd.“ (Macháček, 2010, s. 36)

3.4.3 Výhody a nevýhody

K výhodám využití institutu spolupráce osob patří (Macháček, 2010, s. 42):

- Pro spolupracujícího manžela (manželky) resp. spolupracující ostatní osoby žijící v domácnosti s poplatníkem není nutné vystavení živnostenského listu, přestože příjmy, které jsou převáděny na osobu spolupracující s podnikatelem, jsou považovány u spolupracující osoby za příjem z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a jsou zdaňovány dle § 7 ZDP. Spolupracující osoba, pokud sama neprovádí podnikatelskou činnost, není z titulu spolupráce účetní jednotkou a rovněž nevede daňovou evidenci.
- Poměr rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osobu nemusí odpovídat reálné spolupráci spolupracující osoby s podnikatelem. I při minimální, symbolické reálné spolupráci je možné rozdělit na spolupracující osobu plnou výši maximální možné částky.
- Ze znění § 24 odst. 2 písm. k ZDP vyplývá, že pokud spolupracující osoba vykoná pracovní cestu v souvislosti se spoluprací pro podnikatele, uplatní si výdaje na pracovní cestu této spolupracující osoby podnikatel. Podobně i další výdaje spolupracující osoby vynaložené v souvislosti se spoluprací s podnikatelem jsou daňově uznatelnými výdaji podnikatele. Půjde např. o výdaj na mobilní telefon, výdaj na pracovní a ochranné pomůcky a další, vynaložené spolupracující osobou.

K nevýhodám využití institutu spolupráce osob patří (Macháček, 2010, s. 42):

- Spolupracující osoba je samostatným daňovým subjektem, tzn., že podává přiznání k dani z příjmů FO v termínech stanovených zákonem. V tomto přiznání k dani z příjmů FO uvádí spolupracující osoba podíl převedených příjmů a výdajů.
- Spolupracující osoba je považována z hlediska zákona o pojistném na sociální zabezpečení a zákona o pojistném na všeobecném zdravotním pojištění za osobu samostatně výdělečně činnou s povinností hradit pojistné včetně záloh na pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Toto pojistné si hradí spolupracující osoba sama anebo je za ni hradí podnikatel. Zaplacené pojistné je nutno vyloučit z daňových výdajů.

- O spolupráci v příslušném zdaňovacím období by mělo být rozhodnuto před jejím zahájením a nikoliv až po skončení zdaňovacího období.

3.5 Sociální pojištění osob samostatně výdělečně činných

Problematiku sociálního pojištění upravuje zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

3.5.1 Hlavní a vedlejší činnost

„OSVČ se pro účely účasti na důchodovém pojištění a pro placení pojistného na sociální zabezpečení rozdělují na OSVČ vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost (OSVČ hlavní) a na OSVČ vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (OSVČ vedlejší). Kdo se považuje za OSVČ hlavní, kdo se považuje za OSVČ vedlejší a za jakých podmínek jsou OSVČ účastny důchodového pojištění, je uvedeno v § 9 a § 10 zákona o důchodovém pojištění. Poplatníkem pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je jen OSVČ, která je účastna důchodového pojištění.“ (Ženíšková, 2014, s. 52)

Samostatná výdělečná činnost se považuje za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, pokud OSVČ, která není účastna nemocenského pojištění OSVČ, v kalendářním roce např. (Štohl, 2017, s. 102):

- vykonávala zaměstnání,
- měla nárok na výplatu invalidního důchodu nebo ji byl přiznán starobní důchod,
- měla nárok na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské z důvodu těhotenství a porodu, pokud tyto dávky náleží z nemocenského pojištění zaměstnanců,
- osobně pečovala o osobu mladší 10 let,
- vykonávala vojenskou službu,
- byla nezaopatřeným dítětem.

Pokud se samostatná výdělečná činnost nepovažuje za vedlejší, pak je tato samostatná výdělečná činnost považována za hlavní.

3.5.2 Složky sociálního pojištění

Sociální pojištění se obecně skládá ze tří částí - z nemocenského pojištění, důchodového pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (Valouch, 2008, str. 7):

- **nemocenské pojištění** - z něhož jsou hrazené případné nemocenské dávky (je-li fyzická osoba nemocná)
- **důchodové pojištění** - z něhož jsou hrazeny především starobní a jiné penze
- **příspěvek na státní politiku zaměstnanosti** - z něhož je hrazena např. aktivní státní politika zaměstnanosti (rekvalifikační kurzy nezaměstnaných, atd.)

3.5.3 Vyměřovací základ

„Výše vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za kalendářní rok si osoba samostatně výdělečně činná určuje sama. Zvolená částka však nesmí být nižší než zákonem stanovené minimum a vyšší než zákonem stanovené maximum. Minimální vyměřovací základ je pro osobu samostatně výdělečně činnou stanoven jednak procentní sazbou, jednak absolutní pevnou částkou.“ (Přib, 2017, s. 28)

3.5.4 Minimální vyměřovací základ

Minimální roční vyměřovací základ v roce 2017 je 50 % z rozdílu mezi příjmy a výdaji, nesmí však činit méně než uvedený minimální vyměřovací základ v tabulce 3.

Tabulka 3: Minimální vyměřovací základ sociálního pojištění v roce 2017

	Roční min. vyměřovací základ	Měsíční min. vyměřovací základ
OSVČ hlavní činnost	84 696 Kč	7 058 Kč
OSVČ vedlejší činnost	33 888 Kč	2 824 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Štohl, 2017, s. 103

3.5.5 Maximální vyměřovací základ

„Sociální pojištění se odvádí do maximálního vyměřovacího základu, tzn., z částky nad tento strop se již sociální pojištění neodvádí.“ (Štohl, 2017, s. 103)

Dle Nařízení vlády 325/16 je maximální vyměřovací základ pro rok 2017 částka 1 355 136 Kč. (Dušek, 2017, s. 195)

3.5.6 Sazby pojistného

Sazby pojistného u OSVČ činí (Štohl, 2017, s. 104):

- 29,2 % z vyměřovacího základu, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o OSVČ účastnou na důchodovém pojištění.
- 2,3 % z vyměřovacího základu, jde-li o OSVČ, která je účastna nemocenského pojištění.

3.5.7 Placení pojistného

„Zálohy se platí za jednotlivé kalendářní měsíce, a to od 1. do 20. dne kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, za který se záloha platí. Záloha za měsíc březen se tedy platí od 1. do 20. dubna. Zálohu lze ve lhůtě splatnosti platit více splátkami.“ (Pilátová, 2016, s. 238)

„OSVČ hlavní je povinna platit zálohy za všechny měsíce, v nichž je považována za OSVČ, s výjimkou měsíců, v nichž po celou dobu pobírala nemocenské nebo peněžitou pomoc v mateřství z nemocenského pojištění OSVČ. Za takové měsíce se zálohy neplatí.“ (Štohl, 2017, s. 104)

Výše záloh se stanoví procentní sazbou pojistného z měsíčního vyměřovacího základu. V tabulce 4 jsou znázorněny minimální částky záloh na sociální pojištění pro rok 2017 a navýšení oproti předchozímu roku.

Tabulka 4: Minimální zálohy na sociální pojištění v roce 2017

	Měsíční záloha	Měsíční záloha	Navýšení proti předchozímu roku
OSVČ hlavní činnost	1972 Kč	2 061 Kč	89 Kč
OSVČ vedlejší činnost	789 Kč	825 Kč	36 Kč

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z Dušek, 2017, s. 194

„Výše doplatku se stanoví tak, že od pojistného, které musí být zapláceno z určeného vyměřovacího základu, se odečte úhrn zaplacených záloh za leden až prosinec toho roku, za který se Přehled podává. Doplatek pojistného je splatný do 8 dnů ode dne, v němž byl podán Přehled.“ (Pilátová, 2016, s. 241)

3.6 Zdravotní pojištění OSVČ

Zdravotní pojištění pro OSVČ upravují zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění ve znění pozdějších předpisů.

Zdravotní pojištění je placeno zdravotním pojišťovněm a je z něho hrazena lékařská péče. Toto pojištění musí platit bezvýhradně veškeré fyzické osoby v ČR. Za některé je však hradí stát, jsou to např. studenti, důchodci, atd. Za zaměstnance hradí část zdravotního pojištění zaměstnavatel. (Valouch, 2008, s. 7)

3.6.1 Vyměřovací základ

„Vyměřovací základ OSVČ je stanoven procentní sazbou z rozdílu mezi příjmy ze samostatné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. Procentní sazba vyměřovacího základu činí 50 %.“ (Pilátová, 2016, s. 259)

„Minimální měsíční vyměřovací základ pro rok 2017 je stanoven ve výši 14 116 Kč.“ (Štohl, 2017, s. 107)

„Od roku 2013 nemá význam dosažení maximálního vyměřovacího základu ani v souběhu s případným zaměstnáním. Pojistné se odvede z veškerého dosaženého příjmu bez omezení.“ (Pilátová, 2016, s. 262)

3.6.2 Placení pojistného

Zdravotní pojištění platí OSVČ formou záloh na pojistné a případného doplatku. Zálohy na zdravotní pojištění jsou splatné od 1. dne kalendářního měsíce, za který se platí, a musí být zaplacená nejpozději do 8. dne následujícího kalendářního měsíce. Zálohy nemusí platit OSVČ, která je současně zaměstnaná a samostatná výdělečná činnost není hlavním zdrojem příjmů. (Štohl, 2017, s. 107)

Pro rok 2017 je dle Nařízení vlády 325/16 minimální měsíční záloha na zdravotní pojištění 1 906 Kč. Oproti loňskému roku došlo k navýšení o 83 Kč. (Dušek, 2017, s. 194)

„OSVČ má povinnost (podobně jako u sociálního zabezpečení) podat Přehled o příjmech a výdajích, a to do 30 dnů ode dne, ve kterém měla podat daňové přiznání za předchozí zdaňovací období. V případě, že daňové přiznání zpracovává daňový poradce, musí poplatník doložit příslušné zdravotní pojišťovně tuto skutečnost do 30. dubna.“ (Štohl, 2017, s. 108)

3.6.3 Vyúčtování záloh

Po podání přehledu mohou nastat tři bilanční možnosti (Pilátová, 2016, s. 267):

- **vyrovnaná bilance mezi zálohami a skutečným pojistným** - zpravidla se tak stane v případě, kdy byly předepsány a hrazeny minimální zálohy a z výpočtu vychází minimální roční pojistné nebo OSVČ vykazuje stejné pojistné jako v předchozím roce.
- **nedoplatek** - nastane v případě, kdy úhrn předepsaných (a hrazených) záloh nedosahuje výše pojistného. OSVČ je povinna uhradit rozdíl do 8 dnů po dni, ve kterém byl, popřípadě měl být podán Přehled.
- **přeplatek** - pokud je úhrn předepsaných (a uhrazených) záloh vyšší než roční pojistné, jde o přeplatek. Přeplatek musí zdravotní pojišťovna vrátit do 30 dnů po podání žádosti o vrácení přeplatku. Přehled je vždy žádostí o vrácení přeplatku, pokud OSVČ nechce použít přeplatku na úhradu dalších závazků.

3.7 Shrnutí teoretické části

V teoretické části jsem vycházela hlavně z platných předpisů zákona o daních z příjmů, nového občanského zákoníku či obchodního zákoníku. Této problematice je věnováno mnoho publikací a článků, jelikož se týká široké veřejnosti a lidé rádi hledají rady na internetu. Objasnila jsem si pojem podnikatele, jakou činnost podnikatel vykonává a které příjmy a výdaje mu z této činnosti plynou. Příjmy a výdaje musí podnikatel nějakou formou evidovat, aby mohl zjistit základ daně nebo daňovou ztrátu, a proto jsem se věnovala také daňové evidenci a účetnictví. Už od začátku podnikání se z podnikatele stává plátce daně, sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Proto, aby mohl podnikatel tyto odvody co nejvíce minimalizovat, mě nejvíce zaujal institut spolupracujících osob a tak jsem zjistila, kdy je podle zákona ho možné využít.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V této části bakalářské práce provedu analýzu zdanitelných příjmů konkrétní osoby samostatně výdělečně činné v roce 2017 a navrhu a zhodnotím různé situace a dopady při rozdělení příjmů na spolupracující osoby. Nejprve uvedu situaci, kdy poplatník nevyužívá žádné zvýhodnění. S touto situací porovnám, jak výhodné bude, pokud poplatník využije rozdělení příjmů a výdajů na svoji manželku, ve výši 50 %, a také pokud poplatník využije rozdělení příjmů a výdajů na svoji matku, která s ním žije ve společně hospodařící domácnosti. Také navrhu situaci, pokud by manželka nastoupila na mateřskou dovolenou. Na základě těchto výpočtů provedu komparaci, která situace je nejvýhodnější a jaká bude úspora na dani a povinných odvodech. Jako domácnost pro účel porovnání zákonných odvodů беру v potaz odvody pana Volného, jeho manželky a jeho matky.

Pan Volný je osoba samostatně výdělečně činná. Během své samostatné činnosti několikrát svoji činnost přerušil a měl příjmy ze závislé činnosti. První vznik oprávnění byl v roce 2007. Od roku 2015 podniká na základě živnostenského listu. Předmětem podnikání jsou ohlašovací volné živnosti:

- poskytování služeb pro zemědělství, zahradnictví, rybníkářství, lesnictví a myslivost,
- zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků,
- přípravné a dokončovací stavební práce, specializované stavební činnosti.

Poplatník je ženatý, manželka má příjem ze závislé činnosti, má podepsané prohlášení k dani a uplatňuje slevu na 1 vyživované dítě. Zároveň žije ve společně hospodařící domácnosti se svojí matkou, která pobírá starobní důchod.

Podnikatel zaznamenává svoji činnost pomocí daňové evidence, protože uplatňuje výdaje ve skutečné výši a má příjmy větší než 2 000 000 Kč. Pokud by měl podnikatel příjmy menší než 2 000 000 Kč, mohl by uplatňovat paušální výdaje.

V roce 2017 platil zálohy na sociální a zdravotní pojištění, které plynou z Přehledu o příjmech a výdajích v roce 2016. Úhrn záloh na sociální pojištění v roce 2017 je 65 712 Kč a na zdravotní pojištění 30 384 Kč.

4.1 Příklad 1: Výpočet zákonných odvodů dle skutečných výdajů

Na tomto příkladu znázorním, jaké daňové zatížení je v případě, kdy si podnikatel vypočítal svoji daňovou povinnost sám a nevěděl, že je možnost si zákonně pomocí institutu spolupracujících osob snížit jak daň z příjmů, tak platby na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění.

4.1.1 Daň z příjmů podnikatele

V roce 2017 měl podnikatel ze své samostatně výdělečné činnosti zdanitelné příjmy podle § 7 ZDP ve výši 2 653 000 Kč a skutečné daňové výdaje ve výši 2 127 000 Kč. Po odečtení výdajů od příjmů získáme základ daně, který je 526 000 Kč. Základ daně může být snížen dle § 15 ZDP např. o dary na veřejně prospěšné účely, příspěvky na penzijní připojištění, příspěvky na životní pojištění nebo o ztrátu z minulých let. Podnikatel však žádné snížení základu daně neuplatňuje. Ze základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů vypočítáme sazbou daně, která je v roce 2017 15 % daň z příjmů. Vypočtenou daň z příjmů ve výši 78 900 Kč můžeme snížit dle § 35ba ZDP o základní slevu na poplatníka, která činí 24 840 Kč ročně. Poté získáme daň z příjmů po slevách a zvýhodnění ve výši 54 060 Kč, toto je poplatníková daňová povinnost. Tento postup je znázorněn v tabulce 5.

Tabulka 5: Výpočet daně z příjmů podnikatele

Příjmy dle § 7 ZDP	2 653 000 Kč
Skutečné výdaje	2 127 000 Kč
Základ daně	526 000 Kč
Daň z příjmů (15 %)	78 900 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Celková sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění	54 060 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.2 Sociální pojištění podnikatele

Vyměřovací základ pro sociální pojištění dle § 5b zákona č. 589/1992 Sb., zákona o sociálním pojištění je 50 % z daňového základu, nesmí však být nižší než minimální vyměřovací základ, který je v roce 2017 84 696 Kč. Z tohoto základu se vypočítá ve výši 28 % důchodové pojištění, ze kterého jsou hrazeny starobní a jiné penze a ve výši 1,2 % příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, z něhož jsou hrazeny např. rekvalifikační kurzy nezaměstnaných. Celkem tyto odvody ve výši 29,2 % činí v roce 2017 76 797 Kč. Na zálohách na sociální pojištění platil 5 476 Kč měsíčně, roční úhrn je 65 712 Kč. Bude doplácet 11 085 Kč. Nová výše záloh na rok 2018 se vypočítá z vyměřovacího základu po rok 2017, tzn.: $263\ 000 : 12 \times 29,2\ \% = 6\ 400\ \text{Kč}$. Nová záloha v roce 2018 se tedy zvýší o 924 Kč. Tento postup je znázorněn v tabulce 6.

Tabulka 6: Výpočet sociálního pojištění podnikatele

Vyměřovací základ sociální pojištění	263 000 Kč
Důchodové pojištění (28 %)	73 640 Kč
Státní politika zaměstnanosti (1,2 %)	3 157 Kč
Celkem sociální pojištění (29,2 %)	76 797 Kč
Zaplacené zálohy	65 712 Kč
Zbývá doplatit	11 085 Kč
Nové zálohy v roce 2018	6 400 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.3 Zdravotní pojištění podnikatele

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění dle § 3a zákona č. 592/1992 Sb., zákona o pojistném na zdravotní pojištění je 50 % z daňového základu, nesmí však být nižší než minimální vyměřovací základ, který je v roce 2017 169 392 Kč ročně. Z tohoto základu se vypočítá ve výši 13,5 % zdravotní pojištění, ze kterého je hrazena lékařská péče. Celkem tyto odvody činí v roce 2017 35 505 Kč. Na zálohách na zdravotní pojištění platil 2 532 Kč měsíčně, roční úhrn je 30 384 Kč. Bude doplácet 5 121 Kč a nové zálohy v roce 2018 se zvýší o 427 Kč. V tabulce 7 je tento postup znázorněn.

Tabulka 7: Výpočet zdravotního pojištění podnikatele

Vyměřovací základ zdravotní pojištění	263 000 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 %)	35 505 Kč
Zaplacené zálohy	30 384 Kč
Zbývá doplatit	5 121 Kč
Nové zálohy v roce 2018	2 959 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.4 Daň z příjmů ze závislé činnosti manželky

Roční zúčtování daně provádí zaměstnavatel, pokud si o něj zaměstnanec zažádá a pokud podepsal prohlášení k dani a nemá povinnost podat za rok 2017 daňové přiznání, tedy nemá žádný jiný zdanitelný příjem za rok 2017 ze samostatné výdělečné činnosti, příjmu z nájmu, kapitálového příjmu nebo ostatního příjmu ve výši 6 000 Kč a více. Paní Volná tedy bude provedeno roční zúčtování ve stávajícím zaměstnání.

Paní Volná má příjem dle § 6 ZDP 135 000 Kč. Základ daně se skládá z příjmu ze závislé činnosti a z pojištění, které platí za zaměstnance zaměstnavatel. Toto pojištění se skládá ze sociálního pojištění 25 % a zdravotního pojištění 9 %. Základ daně se zaokrouhlí na celé stokoruny dolů a vypočítá se 15 % daň z příjmů. Pokud má poplatník podepsané prohlášení k dani, může si uplatnit slevu na poplatníka 24 840 Kč ročně. Tento poplatník také uplatňuje zvýhodnění na jedno vyživované dítě dle § 35c ZDP ve výši 13 404 Kč ročně. Po odečtení těchto slev z daně vznikne poplatníkovi daňový bonus ve výši 11 109 Kč. Během roku je také zaměstnavatelem odváděno sociální pojištění ve výši 6,5 % a zdravotní pojištění ve výši 4,5 % z hrubé mzdy, které je zaměstnanci sraženo z hrubé mzdy. Výpočet daně z příjmů dle § 6 ZDP a odvody na sociální a zdravotní pojištění nalezneme v tabulce 8.

Tabulka 8: Roční zúčtování zaměstnance

Příjmy dle § 6 ZDP	135 000 Kč
Pojištění zaplacené zaměstnavatelem (34 %)	45 900 Kč
Základ daně	180 900 Kč
Daň z příjmů (15 %)	27 135 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daň z příjmů po slevách	2 295 Kč
Daňové zvýhodnění	13 404 Kč
Daň z příjmů po zvýhodnění	-11 109Kč
Daňový bonus	11 109 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	8 775 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	6 075 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.1.5 Vyhodnocení příkladu 1

Celkové odvody na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění podnikatele v roce 2017 jsou 112 302 Kč. Daň z příjmů podnikatele je 54 060 Kč. Celkové odvody a daně jsou 166 362 Kč. V tomto případě bude čistý roční příjem podnikatele 359 638 Kč. Manželka z příjmů ze závislé činnosti v ročním zúčtování získá daňový bonus 11 109 Kč. Na sociální a zdravotní pojištění jí bylo odvedeno 14 850 Kč. Celkové zdanění domácnosti je 170 103Kč.

4.2 Příklad 2: Rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující manželku

Ve druhém příkladu znázorním, jak výhodné pro podnikatele a pro celou domácnost bude, když podnikatel využije ke snížení daňové povinnosti a zákonných odvodů institut spolupracujících osob. Jako svoji spolupracující osobu nahlásil od 1. 1. 2017 svoji manželku, která s ním žije ve společně hospodařící domácnosti a vypomáhá mu v podnikání. Tato spolupracující osoba je zaregistrována na příslušném finančním úřadě, okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně jako OSVČ. Pro účely sociálního a zdravotního pojištění bude podnikání vedeno jako vedlejší činnost, tudíž se na ni nevztahují minimální zálohy na sociální a zdravotní pojištění. Na manželku bude převedena nejvyšší možná částka, a to 50 % z příjmů a výdajů podnikatele.

4.2.1 Daň z příjmů podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů

Příjmy a výdaje z podnikání se sníží o 50 %, které jsou převedeny na spolupracující osobu, v tomto případě manželku, která tyto příjmy snížené o výdaje zdaní ve svém daňovém přiznání. Základem daně podnikatele se tedy stane rozdíl mezi příjmy ve výši 1 326 500 Kč (50 % z 2 653 000 Kč) a výdaji ve výši 1 063 500 Kč (50 % z 2 127 000 Kč). Ze základu daně 263 500 Kč se vypočítá daň z příjmů ve výši 15 %. Daň je 39 450 Kč a poplatník si uplatní slevu na poplatníka dle § 35ba ZDP ve výši 24 840 Kč. Daň po slevách a zvýhodnění je 14 610 Kč, jak je uvedeno v tabulce 9.

Tabulka 9: Výpočet daně podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů

Příjmy dle § 7 ZDP snížené o 50 %	1 326 500 Kč
Výdaje snížené o 50 %	1 063 500 Kč
Základ daně	263 000 Kč
Daň z příjmů (15 %)	39 450 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Celková sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění	14 610 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2 Sociální pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů

Díky rozdělení příjmů na spolupracující osobu se snížil základ daně, a tak se snížil i vyměřovací základ pro sociální pojištění, který je 131 500 Kč. Celkové odvody na sociální pojištění se výrazně snížily ze 76 797 Kč na 38 399 Kč. Jelikož podnikatel uplatňuje institut spolupracujících osob prvním rokem, má zaplacené vysoké zálohy v částce 65 712 Kč a v tomto roce mu bude vrácen přeplatek 27 313 Kč. Nové zálohy, které bude podnikatel platit v roce 2018, se sníží na 3 200 Kč. V tabulce 10 je tento výpočet znázorněn.

Tabulka 10: Výpočet sociálního pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů

Vyměřovací základ sociální pojištění	131 500 Kč
Důchodové pojištění (28 %)	36 820 Kč
Státní politika zaměstnanosti (1,2 %)	1 579 Kč
Celkem sociální pojištění (29,2 %)	38 399 Kč
Zaplacené zálohy	65 712 Kč
Přeplatek	27 313 Kč
Nové zálohy v roce 2018	3 200 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Zdravotní pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů

Vyměřovací základ dle posledního podaného Přehledu příjmů a výdajů by byl 131 500 Kč. Minimální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je však 169 392 Kč, proto musí být zdravotní pojištění vypočítáno z této částky, jak je uvedeno v tabulce 11.

Tabulka 11: Výpočet zdravotního pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů

Vyměřovací základ zdravotní pojištění	169 392 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 %)	22 868 Kč
Zaplacené zálohy	30 384 Kč
Přeplatek	7 516 Kč
Nové zálohy v roce 2018	1 906 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.4 Daň z příjmů spolupracující osoby

Při různých příjmech dle § 6–10 ZDP se základ daně skládá z dílčích základů daně. V tomto případě se základ daně skládá z dílčího základu dle § 6 ZDP ve výši 180 900 Kč a převedených příjmů a výdajů na spolupracující osobu ve výši 50 % dle § 7 ZDP ve výši 263 000 Kč. Ze základu daně zaokrouhleného na stokoruny dolů pak vypočítáme 15 % daň z příjmů, která je 66 585 Kč. Z této daně odečteme slevu na poplatníka dle § 35ba ZDP ve výši 24 840 Kč a daňové zvýhodnění na dítě dle § 35c ZDP 13 404 Kč. Daňová povinnost po slevách a zvýhodnění je 28 341 Kč. Roční zúčtování zaměstnance je uvedeno v tabulce 12.

Tabulka 12: Roční zúčtování zaměstnance při dílčích základech daně

Příjmy dle § 6 ZDP	135 000 Kč
Pojištění zaplacené zaměstnavatelem	45 900 Kč
Dílčí základ daně dle § 6 ZDP	180 900 Kč
Dílčí základ daně dle § 7 ZDP	263 000 Kč
Základ daně	443 900 Kč
Daň z příjmů (15 %)	66 585 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daň z příjmů po slevách	41 745 Kč
Daňové zvýhodnění	13 404 Kč
Daň z příjmů po zvýhodnění	28 341 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění	28 341 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.5 Sociální pojištění spolupracující osoby

Účast na sociálním pojištění při vedlejší činnosti je povinná, pokud daňový základ je vyšší jak 67 755 Kč. V prvním roce nemáme povinnost platit zálohy a zúčtování sociálního pojištění bude až po podání prvního Přehledu o příjmech a výdajích. Jelikož máme dílčí základ daně dle § 7 ZDP 263 000 Kč, vyměřovací základ bude 131 500 Kč. Paní Volná bude platit za rok 2017 sociální pojištění ve výši 29,2 % z vyměřovacího základu, což je 38 399 Kč. Viz tabulka 13.

Tabulka 13: Výpočet sociálního pojištění při vedlejší činnosti

Vyměřovací základ sociálního pojištění	131 500 Kč
Sociální pojištění (29,2 %)	38 399 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Paní Volná platí sociální pojištění také z hlavního pracovního poměru a to 6,5 % z hrubé mzdy. Toto pojištění za ní odvádí zaměstnavatel a je jí strháváno ze mzdy. Viz tabulka 14.

Tabulka 14: Výpočet sociálního pojištění při hlavním pracovním poměru

Vyměřovací základ sociální pojištění	135 000 Kč
Sociální pojištění (6,5 %)	8 775 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Celkem na sociálním pojištění odvede paní Volná v roce 2017 47 174 Kč.

4.2.6 Zdravotní pojištění spolupracující osoby

Při vedlejší činnosti nemusíme platit zálohy na zdravotní pojištění a zdravotní pojištění bude doplaceno až při ročním zúčtování po podání Přehledu o příjmech a výdajích. Vyměřovací základ je 50 % z dílčího základu daně 131 500 Kč a zdravotní pojištění ve výši 17 753 Kč je splatné do 8 dnů od podání daňového přiznání. Viz tabulka 15.

Tabulka 15: Výpočet zdravotního pojištění při vedlejší činnosti

Vyměřovací základ zdravotní pojištění	131 500 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 %)	17 753 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Paní Volná platí zdravotní pojištění také z hlavního pracovního poměru a to 4,5 % z hrubé mzdy. Toto pojištění za ní odvádí zaměstnavatel a je jí strháváno ze mzdy. Viz tabulka 16.

Tabulka 16: Výpočet zdravotního pojištění při hlavním pracovním poměru

Vyměřovací základ sociální pojištění	135 000 Kč
Zdravotní pojištění (4,5 %)	6 075 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Celkem na zdravotní pojištění odvede paní Volná v roce 2017 23 828 Kč.

4.2.7 Vyhodnocení příkladu 2

Celkové odvody podnikatele na sociální a zdravotní pojištění v roce 2017 při rozdělení příjmů a výdajů se sníží z 112 302 Kč na 61 267 Kč. Daň z příjmů se sníží z 54 060 Kč na 14 610 Kč. Celkové odvody a daně se sníží z 166 362 Kč na 75 877 Kč.

Naopak daň z příjmů spolupracující osoby se zvýší, místo daňového bonusu ve výši 11 109 Kč musí spolupracující osoba zaplatit daň ve výši 28 341 Kč. Navíc musí paní Volná platit sociální a zdravotní pojištění ze samostatné výdělečné činnosti. Sociální pojištění ve výši 38 399 Kč a zdravotní pojištění ve výši 17 753 Kč. Toto pojištění platí nad rámec pojištění, které odvádí ze závislé činnosti.

Celkové zdanění domácnosti se zvýší z 170 103 Kč na 175 220 Kč. Komparace příkladů je znázorněna v tabulce 17.

Tabulka 17: Komparace příkladu 1 a příkladu 2

	Příklad 1	Příklad 2	Rozdíl
Daň po slevách a zvýhodnění pan Volný	54 060 Kč	14 610 Kč	39 450 Kč
Sociální pojištění pan Volný	76 797 Kč	38 399 Kč	38 398 Kč
Zdravotní pojištění pan Volný	35 505 Kč	22 868 Kč	12 637 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění paní Volná	Bonus 11 109 Kč	28 341 Kč	30 405 Kč
Sociální pojištění paní Volná	8 775 Kč	47 174 Kč	38 399 Kč
Zdravotní pojištění paní Volná	6 075 Kč	23 828 Kč	17 753 Kč
Celkem	170 103 Kč	175 220 Kč	5 117 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Příklad 3: Rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující matku

Ve třetím příkladu bude uvedena situace, kdy panu Volnému vypomáhá v podnikání jeho matka, a proto bude od 1. 1. 2017 nahlášena jako spolupracující osoba. Tato spolupracující osoba pobírá starobní důchod ve výši 10 290 Kč měsíčně. Pro účely spolupracující osoby je zaregistrována na příslušném finančním úřadě, okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně jako OSVČ. Na matku bude převedena nejvyšší možná částka, a to 30 % z příjmů a výdajů podnikatele.

4.3.1 Daň z příjmů podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů

Základ daně podnikatele budou tvořit příjmy a výdaje z podnikání, které se sníží o 30 %, které budou převedeny na spolupracující osobu. Daň z příjmů, ve výši 15 %, vypočítáme ze sníženého základu daně, uplatníme slevu na poplatníka dle § 35ba ZDP a tím získáme daň po slevách a zvýhodnění, jak je uvedeno v tabulce 18.

Tabulka 18: Výpočet daně podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů

Příjmy dle § 7 ZDP	2 653 000 Kč
Rozdělení příjmů 30 %	- 795 900 Kč
Příjmy dle § 7 ZDP snížené o 30 %	1 857 100 Kč
Skutečné výdaje	2 127 000 Kč
Rozdělení výdajů 30 %	- 638 100 Kč
Výdaje snížené o 30 %	1 488 900 Kč
Základ daně	368 200 Kč
Daň z příjmů (15 %)	55 230 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Celková sleva na dani	24 840 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění	30 390 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.2 Sociální pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů

Při rozdělení příjmů na spolupracující osobu se snížil základ daně, a tak se snížil i vyměřovací základ pro sociální pojištění, který je 184 100 Kč. Celkové odvody při 30 % rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osobu jsou 53 758 Kč. V tabulce 19 je tento výpočet znázorněn.

Tabulka 19: Výpočet sociálního pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů

Vyměřovací základ sociální pojištění	184 100 Kč
Důchodové pojištění (28 %)	51 548 Kč
Státní politika zaměstnanosti (1,2 %)	2 210 Kč
Celkem sociální pojištění (29,2 %)	53 758 Kč
Zaplacené zálohy	65 712 Kč
Přeplatek	11 954 Kč
Nové zálohy v roce 2018	4 480 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.3 Zdravotní pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění v roce 2017 podle podaného Přehledu příjmů a výdajů je 184 100 Kč. Vyměřovací základ je vyšší než minimální vyměřovací základ a proto můžeme z tohoto vyměřovacího základu vypočítat zdravotní pojištění ve výši 13,5 %. Zdravotní pojištění tedy je 24 854 Kč, jak je vypočítáno v tabulce 20.

Tabulka 20: Výpočet zdravotního pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů

Vyměřovací základ zdravotní pojištění	184 100 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 %)	24 854 Kč
Zálohy v roce 2018	2 072 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.4 Daň z příjmů spolupracující osoby

Spolupracující osoba pobírá starobní důchod ve výši 10 290 Kč měsíčně, tj. 123 480 Kč ročně. V roce 2017 jsou důchody osvobozeny od daně z příjmů do výše 33 000 Kč měsíčně, tj. 396 000 Kč ročně. Jako osoba pobírající starobní důchod bude pro ni podnikání vedeno jako vedlejší činnost a bude muset být zaregistrována pro platbu sociálního a zdravotního pojištění. Starobní důchodce si však může uplatnit slevu na poplatníka ve výši 24 840 Kč ročně.

Základ daně § 6 ZDP budou tvořit převedené příjmy z podnikání pana Volného, 30 % ve výši 795 900 Kč, které se sníží o převedené výdaje, 30 % ve výši 638 000 Kč. Ze základu daně zaokrouhleného na stokoruny dolů pak vypočítáme 15 % daň z příjmů, která je 23 670 Kč. Z této daně odečteme slevu na poplatníka dle § 35ba ZDP ve výši 24 840 Kč. Jelikož je daň z příjmů před slevami nižší než sleva na poplatníka, daňová povinnost bude 0 Kč. Postup je znázorněn v tabulce 21.

Tabulka 21: Daň z příjmů spolupracující osoby

Příjmy dle § 6 ZDP	795 900 Kč
Výdaje	638 100 Kč
Základ daně dle § 6 ZDP	157 800 Kč
Daň z příjmů (15 %)	23 670 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.5 Sociální pojištění spolupracující osoby

Samostatná výdělečná činnost v důchodu je i pro účely placení sociálního pojištění vedena jako vedlejší činnost. Sociální pojištění ve výši 29,2 % bude vypočítáno z vyměřovacího základu, který je 50 % základu daně. Viz tabulka 22.

Tabulka 22: Výpočet sociálního pojištění při vedlejší činnosti

Vyměřovací základ sociální pojištění	78 900 Kč
Sociální pojištění (29,2 %)	23 039 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.6 Zdravotní pojištění spolupracující osoby

Při vedlejší činnosti nemusíme platit zálohy na zdravotní pojištění a zdravotní pojištění bude doplaceno až při ročním zúčtování po podání Přehledu o příjmech a výdajích. Vyměřovací základ je 50 % ze základu daně a nevztahuje se na něj výše minimálního vyměřovacího základu. Zdravotní pojištění ve výši 10 652 Kč je splatné do 8 dnů od podání daňového přiznání. Viz tabulka 23.

Tabulka 23: Výpočet zdravotního pojištění při vedlejší činnosti

Vyměřovací základ zdravotní pojištění	78 900 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 %)	10 652 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.7 Vyhodnocení příkladu 3

Celkové odvody na sociální a zdravotní pojištění v roce 2017 při rozdělení příjmů se sníží z 112 302 Kč na 78 612 Kč. Daň z příjmů se sníží z 54 060 Kč na 30 390 Kč. Celkové odvody a daně se sníží z 166 362 Kč na 109 002 Kč. Celkové zdanění domácnosti se sníží z 170 103 Kč na 142 693 Kč. Úspora na zákonných odvodech a dani je v domácnosti 27 410 Kč. Podrobně je to znázorněno v tabulce 24.

Tabulka 24: Komparace příkladu 1 a příkladu 3

	Příklad 1	Příklad 3	Rozdíl
Daň po slevách a zvýhodnění pan Volný	54 060 Kč	30 390 Kč	23 670 Kč
Sociální pojištění pan Volný	76 797 Kč	53 758 Kč	23 039 Kč
Zdravotní pojištění pan Volný	35 505 Kč	24 854 Kč	10 651 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění paní Volná st.	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Sociální pojištění paní Volná st.	0 Kč	23 039 Kč	23 039 Kč
Zdravotní pojištění paní Volná st.	0 Kč	10 652 Kč	10 652 Kč
Odvody paní Volná (SP, ZP, daňový bonus)	3 741 Kč	0 Kč	3 741 Kč
Celkem	170 103 Kč	142 693 Kč	27 410 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 Příklad 4: Rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující manželku, která pobírá peněžitou pomoc v mateřství

Ve čtvrtém příkladu znázorním situaci, kdy manželka bude čerpat peněžitou pomoc v mateřství. Jako svoji spolupracující osobu nahlásil od 1. 1. 2017 podnikatel svoji manželku, která s ním žije ve společně hospodařící domácnosti a vypomáhá mu v podnikání. Tato spolupracující osoba je zaregistrována na příslušném finančním úřadě, okresní správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně jako OSVČ. Pro účely sociálního a zdravotního pojištění bude podnikání vedeno jako vedlejší činnost, tudíž se na ni nevztahují minimální zálohy na sociální a zdravotní pojištění. Na manželku bude převedena nejvyšší možná částka, a to 50 % z příjmů a výdajů podnikatele.

4.4.1 Daň z příjmů, sociální a zdravotní pojištění podnikatele

Daň z příjmů, výše sociálního a zdravotního pojištění podnikatele budou stejné jako v příkladu 2. Rekapitulace je znázorněna v tabulce 25.

Tabulka 25: Zákonné odvody podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů

Daň po slevách a zvýhodnění pan Volný	14 610 Kč
Sociální pojištění pan Volný	38 399 Kč
Zdravotní pojištění pan Volný	22 868 Kč
Celkem	75 877 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.2 Daň z příjmů spolupracující osoby

Spolupracující osoba pobírá peněžitou pomoc v mateřství z titulu zaměstnání, a proto může při čerpání mateřské dovolené vykonávat vedlejší samostatnou výdělečnou činnost. Peněžítá pomoc v mateřství je osvobozený příjem dle § 4 ZDP. Základ daně tvoří dle § 7 ZDP 50 % převedených příjmů a výdajů ve výši 263 000 Kč. Ze základu daně zaokrouhleného na stokoruny dolů pak vypočítáme 15 % daň z příjmů, která je 39 450 Kč. Z této daně odečteme slevu na poplatníka dle § 35ba ZDP ve výši 24 840 Kč a daňové zvýhodnění na 1. dítě dle § 35c ZDP 13 404 Kč a na 2. dítě ve výši 19 404 Kč. Paní Volná si může uplatnit daňové zvýhodnění na dítě, jelikož má příjmy dle § 7 ZDP. Daňový bonus může pobírat, pokud má příjmy dle § 6–9 ZDP alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy, v roce 2017 je to 66 000 Kč. Daňový bonus je 18 198 Kč, jak je znázorněno v tabulce 26.

Tabulka 26: Daň z příjmů spolupracující osoby

Základ daně dle § 7 ZDP	263 000Kč
Daň z příjmů (15 %)	39 450 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč
Daň z příjmů po slevách	14 610 Kč
Daňové zvýhodnění	32 808 Kč
Daň z příjmů po zvýhodnění	-18 198 Kč
Daňový bonus	18 198 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.3 Sociální pojištění spolupracující osoby

Účast na sociálním pojištění při vedlejší činnosti je povinná, pokud daňový základ je vyšší jak 67 755 Kč. Jelikož máme dílčí základ daně dle § 7 ZDP 263 000 Kč, vyměřovací základ bude 131 500 Kč. Paní Volná bude platit za rok 2017 sociální pojištění ve výši 29,2 % z vyměřovacího základu, což je 38 399 Kč. Viz tabulka 27.

Tabulka 27: Výpočet sociálního pojištění při vedlejší činnosti

Vyměřovací základ sociální pojištění	131 500 Kč
Sociální pojištění (29,2 %)	38 399 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.4 Zdravotní pojištění spolupracující osoby

Vyměřovací základ pro zdravotní pojištění je 50 % z dílčího základu daně 131 500 Kč a zdravotní pojištění ve výši 17 753 Kč je splatné do 8 dnů od podání daňového přiznání. Viz tabulka 28.

Tabulka 28: Výpočet zdravotního pojištění při vedlejší činnosti

Vyměřovací základ zdravotní pojištění	131 500 Kč
Zdravotní pojištění (13,5 %)	17 753 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.5 Vyhodnocení příkladu 4

Celkové odvody podnikatele na sociální a zdravotní pojištění v roce 2017 při rozdělení příjmů a výdajů se sníží z 112 302 Kč na 61 267 Kč. Daň z příjmů se sníží z 54 060 Kč na 14 610 Kč. Celkové odvody a daně se sníží z 166 362 Kč na 75 877 Kč.

Celkové zdanění domácnosti se sníží z 170 103 Kč na 113 831 Kč. Úspora v domácnosti je 56 272 Kč. Komparace odvodů je znázorněna v tabulce 29.

Tabulka 29: Komparace příkladu 1 a příkladu 4

	Příklad 1	Příklad 4	Rozdíl
Daň po slevách a zvýhodnění pan Volný	54 060 Kč	14 610 Kč	39 450 Kč
Sociální pojištění pan Volný	76 797 Kč	38 399 Kč	38 398 Kč
Zdravotní pojištění pan Volný	35 505 Kč	22 868 Kč	12 637 Kč
Daň po slevách a zvýhodnění paní Volná	Bonus 11 109 Kč	Bonus 18 198 Kč	7 089 Kč
Sociální pojištění paní Volná	8 775 Kč	38 399 Kč	29 624 Kč
Zdravotní pojištění paní Volná	6 075 Kč	17 753 Kč	11 678 Kč
Celkem	170 103 Kč	113 831 Kč	56 272 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala optimalizací daňové povinnosti osoby samostatně výdělečně činné. V teoretické části byly vysvětleny základní pojmy zdaňování příjmů a dalších souvisejících odvodů OSVČ. Dále byla řešena problematika spolupracujících osob, pomocí které byly v praktické části řešeny příklady pro úsporu na dani z příjmů a odvodech na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění při různých úrovních příjmů a základu daně.

Cílem bakalářské práce byla optimalizace daňové povinnosti a pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění pana Volného, který podniká jako osoba samostatně výdělečně činná při využití institutu rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby.

Na základě příkladu, kdy si podnikatel uplatňoval reálné výdaje a kdy si podnikatel neuplatnil žádné zákonem povolené možnosti, jak si snížit daňové povinnosti byly navrženy možnosti, jak si pomocí institutu spolupracujících osob snížit základ daně. Jako hlavní porovnání bylo vypočítáno rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující manželku a spolupracující matku podnikatele. Na spolupracující manželku, která je zaměstnaná v hlavním pracovním poměru a žije s podnikatelem ve společně hospodařící domácnosti, převedl nejvyšší možný podíl, a to 50 % příjmů a výdajů. Dále byla vypočítána varianta, kdy si podnikatel uplatnil jako spolupracující osobu svoji matku, která pobírá starobní důchod a žije s ním ve společně hospodařící domácnosti a uplatnil na ni 30 % svých příjmů a výdajů. Navíc byla vypočítána varianta, kterou by si mohl podnikatel uplatnit v budoucnu, a to rozdělení příjmů a výdajů na manželku, která pobírá peněžitou pomoc v mateřství.

V současné situaci bude pro podnikatele nejvýhodnější vést jako spolupracující osobu svoji matku, která s ním žije ve společně hospodařící domácnosti. Jejím jediným zdanitelným příjmem budou převedené příjmy a výdaje od podnikatele dle § 7 ZDP, jelikož starobní důchod je od daně osvobozen. V tomto případě bude plně využita sleva na poplatníka a daňová povinnost bude 0 Kč. Jediným nákladem spolupracující osoby bude pojištění na sociální a zdravotní pojištění, které v souhrnu činí 33 691 Kč. Pan Volný však ušetří přerozdělením příjmů a výdajů na dani 23 670 Kč a na zákonných odvodech 33 720 Kč. Manželka přitom může využít daňový bonus ve výši 11 109 Kč a zaplatí náklady na sociální a zdravotní pojištění z titulu zaměstnání ve výši 14 850 Kč. Úspora v celé domácnosti tak bude 27 410 Kč.

Rozdělení příjmů a výdajů na manželku se nevyplatí z důvodu, že manželka má zdanitelný příjem dle § 6 ZDP. Daň z příjmů se tím zvýší na 28 341 Kč. Navíc musí platit sociální a zdravotní pojištění z vedlejší samostatné výdělečné činnosti ve výši 56 152 Kč. Podnikatel by sice ušetřil na dani 39 450 Kč a na zákonných odvodech 51 035 Kč, ale celkem by v domácnosti zaplatili o 5 117 Kč více.

Avšak v případě, kdy manželka nastoupí na mateřskou dovolenou, bude výhodné na ni převést 50 % příjmů a výdajů. Jejím jediným zdanitelným příjmem dle § 7 ZDP se stane rozdíl mezi přerozdělenými příjmy a výdaji. Příjem z peněžité pomoci v mateřství je od daně z příjmů osvobozen. Navíc využije daňové zvýhodnění na 2. dítě. Z titulu vedlejší samostatné činnosti zaplatí pojištění na sociální a zdravotní pojištění ve výši 57 358 Kč. Pan Volný na celkových odvodech ušetří 90 485 Kč a celkové zdanění domácnosti se sníží z 170 103 Kč na 113 831 Kč. Úspora v domácnosti pak bude 56 272 Kč.

Proto bych panu Volnému a jeho rodině doporučila rozdělit příjmy a výdaje ve výši 30 % na jeho matku. V budoucnu, pokud by manželka nastoupila na mateřskou dovolenou, tak aby rozdělil příjmy a výdaje ve výši 50 % na svoji manželku. Dále bych doporučila, aby spolupracující osoba platila zálohy na sociální a zdravotní pojištění alespoň v minimální výši po celý rok, než aby hradila celkovou částku jednou ročně po podání daňového přiznání.

Cíl práce byl splněn. Pan Volný může ušetřit na dani z příjmů a pojistném na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění až 56 272 Kč.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BLÁHOVÁ, Renata, c2015. Rodinný podnik a spolupracující osoba. In: *Portál POHODA* [online]. Jihlava: Stormware [cit. 2017-12-07]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/pro-podnikatele/uz-podnikam/rodinny-podnik-spolupracujici-osoba-%E2%80%93-podminky-a-z/>

BŘEZINOVÁ, Hana, 2013. *Základy účetnictví*. 1. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 151 s. ISBN: 978-80-87314-37-1.

DUŠEK, Jiří, 2017. *Daně z příjmu 2017: Přehledy, daňové a účetní tabulky*. 12. vyd. Praha: Grada, 208 s. Účetnictví a daně. ISBN: 978-80-271-0421-5.

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK, 2015. *Daňová evidence podnikatelů 2015*. 12. vyd. Praha: Grada, 136 s. Účetnictví a daně. ISBN: 978-80-247-5436-9.

MÁČE, Miroslav, 2013. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vyd. Praha: Grada, 552 s. Účetnictví a daně. ISBN: 978-80-247-4574-9.

MACHÁČEK, Ivan, 2010. *Daň z příjmů fyzických osob 2010: Praktická pomůcka k daňové optimalizaci*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 273 s. ISBN: 978-80-7400-188-8.

MARKOVÁ, Hana, 2017. *Daňové zákony 2017: Úplná znění platná k 1. 7. 2017*. Praha: Grada, 288 s. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-271-0493-2.

Nařízení vlády č. 325/2016 Sb., Nařízení vlády o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2015, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2017 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2017 a o zvýšení důchodů v roce 2017. In: *Sbírka zákonů*. 21. 9. 2016. 1991, částka 127/2016. ISSN: 1211-1244.

PILÁTOVÁ, Jana et al., 2016, *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 11. akt. vyd. Olomouc: Anag, 335 s. ISBN: 978-80-7554-020-1.

Podnikatel (OSVČ), c2013-2017. In: *Finanční správa* [online]. Praha: Generální finanční poradenství [cit. 2017-11-19]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby-poplatnik/podnikatel-osvc>

PŘIB, Jan, 2017. Nové parametry sociálního pojištění pro rok 2018. *Práce a mzda*. Praha: Wolters Kluwer ČR, roč. 65, č. 12, 56 s. ISSN: 0032-6208.

Spolupracující osoby, c2008. In: *Dauč* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 2017-12-07]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=32143&well=danarionline>

SRPOVÁ, Jitka et al., 2010. *Základy podnikání: teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. 1. vyd. Praha: Grada, 432 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

Steuertarif und Steuerabsetzbeträge, c2018. In: *Bundesministerium für Finanzen* [online]. Wien: Bundesministerium für Finanzen, [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <https://www.bmf.gv.at/steuern/selbststaendige-unternehmer/einkommensteuer/est-steuertarif.html>

ŠTOHL, Pavel, 2016. *Daně 2016: výklad a praktické příklady*. 5. vyd. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo, 184 s. ISBN: 978-80-87314-79-1.

ŠTOHL, Pavel, 2017. *Daňová evidence 2017: praktický průvodce*. 6. akt. vyd. Znojmo: Ing. Pavel Štohl, 152 s. ISBN: 978-80-88221-03-6.

VALOUCH, Petr, 2008. *Optimální zdanění fyzických osob: neplaťte víc, než musíte*. 2. vyd. Praha: Grada, 144 s. Účetnictví a daně. ISBN: 978-80-247-2540-6.

VALOUCH, Petr, 2010. *Daňové tipy (a triky) pro fyzické osoby 2009: jak ušetřit na dani z příjmů*. 1. vyd. Praha: Grada, 122 s. Účetnictví a daně. ISBN: 978-80-247-3332-6.

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů*. 2. 10. 1991, částka 87/1991. ISSN: 1211-1244.

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 5. 11. 1991, částka 98/1991. ISSN: 1211-1244.

Zákon č. 586/1992 Sb., Zákon České národní rady o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů*. 20. 11. 1992, částka 117/1992. ISSN: 1211-1244.

ŽENÍŠKOVÁ, Marta, 2014, *Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ a dobrovolně důchodově pojištěných s komentářem a příklady k 1. 1. 2014*. 6. akt. vyd. Olomouc: Anag, 160 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN: 978-80-7263-861-1.

7 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Sazba daně v Rakousku v roce 2017	14
Tabulka 2: Limity rozdělení příjmů a výdajů na spolupracující osoby	19
Tabulka 3: Minimální vyměřovací základ sociálního pojištění v roce 2017	22
Tabulka 4: Minimální zálohy na sociální pojištění v roce 2017	24
Tabulka 5: Výpočet daně z příjmů podnikatele	28
Tabulka 6: Výpočet sociálního pojištění podnikatele	29
Tabulka 7: Výpočet zdravotního pojištění podnikatele	30
Tabulka 8: Roční zúčtování zaměstnance	31
Tabulka 9: Výpočet daně podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů	33
Tabulka 10: Výpočet sociálního pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů	33
Tabulka 11: Výpočet zdravotního pojištění podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů	34
Tabulka 12: Roční zúčtování zaměstnance při dílčích základech daně	35
Tabulka 13: Výpočet sociálního pojištění při vedlejší činnosti	35
Tabulka 14: Výpočet sociálního pojištění při hlavním pracovním poměru	36
Tabulka 15: Výpočet zdravotního pojištění při vedlejší činnosti	36
Tabulka 16: Výpočet zdravotního pojištění při hlavním pracovním poměru	36
Tabulka 17: Komparace příkladu 1 a příkladu 2	37
Tabulka 18: Výpočet daně podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů	38
Tabulka 19: Výpočet sociálního pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů	39
Tabulka 20: Výpočet zdravotního pojištění podnikatele při 30 % rozdělení příjmů a výdajů	39
Tabulka 21: Daň z příjmů spolupracující osoby	40
Tabulka 22: Výpočet sociálního pojištění při vedlejší činnosti	41
Tabulka 23: Výpočet zdravotního pojištění při vedlejší činnosti	41
Tabulka 24: Komparace příkladu 1 a příkladu 3	42
Tabulka 25: Zákonné odvody podnikatele při 50 % rozdělení příjmů a výdajů	43
Tabulka 26: Daň z příjmů spolupracující osoby	44
Tabulka 27: Výpočet sociálního pojištění při vedlejší činnosti	44
Tabulka 28: Výpočet zdravotního pojištění při vedlejší činnosti	44
Tabulka 29: Komparace příkladu 1 a příkladu 4	45

8 SEZNAM ZKRATEK

ČR - Česká republika

FO - fyzická osoba

NOZ - nový občanský zákoník

OSVČ - osoba samostatně výdělečně činná

Sb. - sbírka

SP - sociální pojištění

ZDP - zákon o daních z příjmů

ZP - zdravotní pojištění

